

**Česká školní inspekce
Ústecký inspektorát
W. Churchilla 6/1348, 400 01 Ústí nad Labem**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj. ČŠIU-494/24-U
Sp. zn. ČŠIU-S-96/24-U

Název	Dětský domov a Školní jídelna, Tisá 280, příspěvková organizace
Sídlo	Tisá 280, 403 36 Tisá
E-mail	ddtisa@volny.cz
IČO	44 555 237
Identifikátor	600 029 476
Právní forma	příspěvková organizace
Zastupující	PaedDr. Milan Vostrý
Zřizovatel	Ústecký kraj
Místo inspekční činnosti	Tisá 280
Inspekční činnost na místě	11. – 13. března 2024

Inspekční činnost byla zahájena doručením oznámení o inspekční činnosti.

Předmět inspekční činnosti

Zjišťování a hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání a školských služeb poskytovaných dětským domovem a zjišťování a hodnocení naplnění školního vzdělávacího programu dětského domova (dále „ŠVP“) a jeho souladu s právními předpisy podle § 174 odst. 2 písm. b) a c) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, podle zákona č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a souvisejících a prováděcích právních předpisů.

Charakteristika

Dětský domov a Školní jídelna, Tisá 280, příspěvková organizace (dále „zařízení“) vykonává činnost dětského domova (dále „domov“) a školní jídelny (dále „jídelna“).

Nejvyšší povolený počet lůžek v domově je 32, v době inspekční činnosti byla všechna obsazena. Přítomno bylo 28 dětí, tři měly povolen dlouhodobý pobyt v rodině, jeden chlapec byl v době inspekční činnosti v domově mládeže střední školy. Třicet dětí bylo v zařízení umístěno na základě soudem nařízené ústavní výchovy, jedno dítě na základě předběžného rozhodnutí soudu a jedno dítě setrvalo na základě smlouvy o prodlouženém pobytu do ukončení studia. Výchovně vzdělávací činnost probíhala ve čtyřech rodinných skupinách. Dvě děti předškolního věku dochází do mateřské školy, 27 dětí plní povinnou školní docházku a tři žáci se vzdělávají ve střední škole. U jedenácti dětí školské poradenské zařízení diagnostikovalo speciální vzdělávací potřeby, osm dětí pravidelně užívá medikaci předepsanou dětským psychiatrem.

Hodnocení podmínek vzdělávání

Ředitel zařízení (dále „ředitel“) si při svém dlouhodobém působení v domově za hlavní cíl vytyčil zejména budování pozitivních interpersonálních vztahů (jak mezi zaměstnanci, tak mezi zaměstnanci a dětmi, ale také mezi dětmi vzájemně), což se mu daří úspěšně plnit. Řízení domova je založeno na bázi důvěry k pracovníkům, jejich loajalitě, kolegiilitě a vzájemném neformálním sdílení informací o chodu zařízení a jednotlivých dětech. Výsledkem je příznivá pracovní atmosféra a stabilita pedagogického sboru, které do značné míry kompenzují přetrvávající absenci formálních pravidel předávání informací a elektronického evidenčního systému. Povinná dokumentace zařízení je vedena v listinné podobě, nejednotně a nesystematicky.

Ředitel část svých pravomocí vhodně delegoval na svého zástupce. Naopak kumulace funkce ředitele a sociálního pracovníka se odrazila v nižší sociální podpoře umístěných dětí a jejich rodin, ale také v menší efektivitě hospitační a kontrolní činnosti. Nedostatky zjištěné při minulé inspekční činnosti byly odstraněny pouze částečně, přetrvává zejména nižší provázanost programů rozvoje osobnosti dítěte (dále „PROD“) s týdenními a ročními plány domova, nebo zajišťování nočních služeb pouze nepedagogickými pracovníky. Odhalena nebyla rizika ohrožující bezpečnost a zdraví dětí.

Výchovně vzdělávací činnosti zajišťuje stabilizovaný a z větší části kvalifikovaný pedagogický sbor sedmi vychovatelů (dva noví vychovatelé si aktuálně doplňují kvalifikaci studiem), které doplňuje v rámci přímé pedagogické činnosti ředitel a jeho zástupce (vedoucí vychovatel). Noční a ranní služby jsou zajišťovány pouze nepedagogickými pracovníky, děti tak v případě akutní krize nemají k dispozici odpovídající pedagogickou podporu. Rizikem je také nižší dostupnost péče odborných pracovníků, a to především vzhledem ke zvyšujícímu se počtu dětí s psychiatrickou diagnózou a pravidelnou medikací. Dlouhodobě se nedaří zajistit pravidelnou etopedickou, psychologickou a sociální péči přímo v zařízení, problematika je také dostupnost externí psychiatrické a psychoterapeutické péče.

Vzdělávání pedagogických pracovníků je zaměřeno především na doplňování potřebného speciálně-pedagogického vzdělání a různé kurzy pro zvýšení rozmanitosti nabízených aktivit pro děti, vybrané podle zájmu jednotlivých pedagogů. Chybí však systematické vzdělávání zaměřené na specifika práce se staršími dětmi, např. na rizika vzniku sociálně-

patologických jevů, práci s náročným chováním nebo na aktivity a přístupy vhodné pro tuto věkovou kategorii. Frekvence účasti na vzdělávání je celkově nízká.

Vedení zařízení se až na výjimky daří udržovat či zlepšovat materiální předpoklady pro výchovně vzdělávací činnost. Ložnice dětí jsou čisté a účelně vybavené, každé dítě v nich má svůj soukromý prostor, k uložení cenných věcí může využít vlastní uzamykatelné skříňky, které jsou však nepříliš vhodně umístěny na chodbách a klíče od nich uloženy v pracovně vychovatelů. V případě nepříznivého počasí mají děti mimo klubovny na každé rodinné skupině k dispozici také dvě velké a dobře vybavené herny v podkroví. Celkově však prostory zařízení působí méně estetickým a přívětivým dojmem, na některých rodinných skupinách chybí výzdoba, nebo místo pro vystavení osobních fotografií či vzpomínkových předmětů. Zařízení nedisponuje cvičným bytem, což omezuje možnosti přípravy dětí na samostatný život po opuštění domova.

Děti využívají rozsáhlou zahradu zařízení, na níž jsou jim k dispozici starší herní prvky. Rovněž některé sportovní vybavení (např. kolečkové brusle) je již opotřebované. Děťmi hojně využívané sportovní asfaltové hřiště mělo poškozené pletivo, Česká školní inspekce zde identifikovala bezpečnostní riziko, ke kterému ředitel zařízení ihned přijal odpovídající opatření. Součástí areálu je i keramická dílna, aktuálně však z personálních důvodů málo využívaná.

Jídelna zařízení zajišťuje celodenní stravování s výjimkou sobotních večerů, kterou si děti vaří ve spolupráci s vychovateli ve standardně vybavených cvičných kuchyních na rodinných skupinách.

Hodnocení průběhu vzdělávání

Při přijetí do zařízení jsou děti seznamovány s vnitřním řádem zařízení, svými právy a povinnostmi a také s pravidly využívání kamerového systému ve společných prostorách. Při rozhovorech školních inspektorů s dětmi bylo patrné, že práva a povinnosti z vnitřního řádu dětí vzhledem ke svému věku dokáží interpretovat a rozumí jim. Při zařazování dětí do rodinných skupin jsou limitujícím faktorem počty některých příchozích sourozeneckých skupin a aktuální naplněnost rodinných skupin. V době inspekční činnosti bylo pět sourozeneckých skupin zařazeno až do třech rodinných skupin, pouze jedna byla umístěna společně. Všechny děti se mohly v zařízení vzájemně navštěvovat, část dne trávily společně venku. Některé děti při rozhovorech s inspektory uváděly, že by rády byly v jedné skupině se sourozenci.

Klíčovými pracovníky dětí jsou vychovatelé určené rodinné skupiny, kteří dětem zajišťují jejich potřeby a také kontakty se školou. Z rozhovorů inspektorů s dětmi vyplývalo, že děti se mohou obracet se svými požadavky a obtížemi na vychovatele podle svých osobních preferencí. Při rozhovorech vychovatelů s dětmi byla školními inspektory pozorována mimořádně příznivá interpersonální atmosféra, děti hovořily otevřeně a uvolněně, byly komunikativní, přátelské a zdvořilé. Bezprostředně kladně hodnotily průběh pobytu v dětském domově i vztahy s pracovníky. Pedagogové prokazovali znalost individuálních potřeb dětí.

Týdenní programy výchovně vzdělávací činnosti navazují na obecný roční plán výchovně vzdělávací činnosti, nejsou však provázány s konkrétními úkoly v PROD jednotlivých dětí. Aktivity do nich zařazené postrádají větší pestrost, a to zejména pro děti staršího školního věku. V domově také neprobíhají žádné pravidelné zájmové činnosti. Těchto se děti účastní v základní škole, kterou navštěvují, případně mohou docházet na fotbalové tréninky místní

tělovýchovné organizaci nebo do keramického kroužku. Žáci staršího školního věku mají vzhledem k umístění domova malé možnosti volnočasových aktivit a kontaktů s vrstevníky, které by vedly k uspokojování jejich přirozených potřeb navazovat vrstevnické vztahy.

Hospitační činnost byla realizována především v odpoledních a podvečerních aktivitách. Při sledovaných činnostech panovala příjemná atmosféra, děti byly v komunikaci otevřené a spontánní. Do kontaktu s dospělými vstupovaly ochotně a s důvěrou. Činnosti byly částečně limitovány příchody dětí ze škol, kdy žáci základní školy speciální jsou přiváženi svozovým autobusem školy až v pozdních odpoledních hodinách, což ztěžovalo plánování společných aktivit celé rodinné skupiny. Část odpoledních činností byla zaměřena na efektivní individuální přípravu dětí do školy, a to s ohledem na jejich speciální vzdělávací potřeby. U některých dětí probíhala také cílená logopedická péče podle pokynů klinických logopedů, vedená proškolenou vychovatelkou. Řízené činnosti (např. výtvarné, sportovní, hudební nebo technické) byly organizačně dobře připravené i realizované, pedagogové respektovali aktuální možnosti a schopnosti dětí, rozvíjeli jejich dovednosti, oceňovali snahu. Děti projevovaly radost ze společné akce. Nabízené aktivity byly většinou vhodné spíše pro mladší školní věk. Dostatek prostoru byl dětem ponecháván i k vlastní přirozené aktivitě v závislosti na věku, např. k hrám se stavebnicí, využívání audiovizuální techniky, volnému pobytu na zahradě či na hřišti, nebo samostatné vycházky.

Děti docházející do místní základní školy se nestravují v její školní jídelně, na obědy chodí do domova, čímž jsou omezeny v možnosti navazovat mimoškolní sociální vazby a dochází k jejich vyčleňování z kolektivu žáků třídy. Mimo sobotních večeří, kterou si vaří samy na rodinných skupinách, nejsou děti systematicky vedeny k přípravě jídla a stolování. Suroviny k přípravě večeře nejsou dětmi nakupovány a není tak dostatečně posilována jejich finanční gramotnost a příprava na samostatný život.

Hodnocení výsledků vzdělávání

Zařízení se cíleně zabývá výsledky vzdělávání dětí, přičemž úzce spolupracuje zejména s místní základní školou, kde se vzdělává většina školou povinných dětí domova. Šest dětí dojíždí z důvodu speciálních vzdělávacích potřeb do speciální školy. Případné ohrožení školním neúspěchem je řešeno individuální péčí vychovatelů. Výběr střední školy probíhá vždy dle přání dětí s ohledem na jejich dosavadní prospěch. V loňském školním roce získal jeden zletilý klient domova inženýrský titul na vysoké škole, letos u jednoho probíhá cílená příprava na maturitní zkoušku a následně přijímací zkoušky na vysokou školu.

Hodnocení dětí je založeno na individuálním přístupu ke každému dítěti, přičemž se k němu mohou samy vyjadřovat. Pedagogičtí pracovníci denně monitorují aktuální situaci i vztahy mezi dětmi a uplatňují především průběžné slovní hodnocení se závěrečným večerním grafickým vyhodnocením pomocí jednoduchých symbolů. Mezi udělovanými opatřeními ve výchově výrazně převažují kladná, a to nejčastěji navyšování kapesného.

PROD jsou obecně zpracovány na dobré úrovni, pravidelně vyhodnocovány, někdy však chybí stanovení konkrétních cílů nebo vhodných prostředků potřebných k jejich dosažení. Z inspekčních zjištění vyplývá, že značná část PROD není vypracovávána a vyhodnocována ve spolupráci s dítětem. To je s ním pouze následně seznámeno, čímž se významně snižuje možnost jeho identifikace s cíli programu.

Děti se na chodu zařízení podílejí jen velmi málo, není vytvořen formální prostor, kde by se mohly vyjadřovat např. k plánovanému programu nebo obnově vybavení rodinných skupin. Aktivní zapojení dětí do správy v rámci rozvoje občanských a sociálních kompetencí

se dlouhodobě nedaří. Aktuální běžné problémy soužití řeší děti s vychovateli případně přímo s ředitelem, stížnosti se prakticky nevyskytují.

Preventivní aktivity, které v zařízení probíhají, jsou spíše nespecifického rázu, avšak vzhledem k lokalitě, v níž se domov nachází, je výskyt sociálně–patologických jevů minimální. Ohrožené jsou tak především starší děti, dojíždějící za středoškolským vzděláním do okolních měst, ani zde však konkrétní systematická prevence není realizována.

Podpora rodinných a sourozeneckých vazeb není příliš efektivní, velká část sourozenců je umístěna v různých rodinných skupinách (v souvislosti s jejich aktuální naplněností při příchodu dětí), a to i přes deklarovaný zájem bydlet společně. Návrat dětí do biologických rodin se příliš nedaří, chybí systematická podpora nápravy narušených rodinných vazeb a sociální práce s původní rodinou. Aktuálně pouze dvě děti ze zařízení jezdí na pravidelné návštěvy do rodiny.

Kapesné je dětem vypláceno pravidelně, snížení i zvýšení kapesného jako opatření ve výchově je využíváno. Všechny děti mají peníze uloženy u vychovatelů, kteří jim je vyplácí po částech, což ztěžuje rozvoj jejich finanční gramotnosti.

Zařízení udržuje efektivní spolupráci se zřizovatelem, obcí a neziskovými organizacemi za účelem zlepšování kvality poskytované péče a výchovně vzdělávacích aktivit. Ze sponzorských darů se domovu daří zajišťovat dětem letní tuzemské i zahraniční pobyty, vánoční dárky, mimořádné odměny za dobré výsledky apod.

Příležitostí ke zlepšení je zapojení dětí do každodenní přípravy jídla (alespoň snídaní a školních svačín, se zachováním víkendového vaření) včetně jeho plánování, sestavování seznamu potravin a jejich společného nákupu.

Závěry

Vývoj školského zařízení

- V zařízení dlouhodobě pracuje stabilizovaný pedagogický tým,
- došlo k významnému opotřebení vybavení a herních prvků venkovního areálu,
- nedostatky zjištěné při předchozí inspekční činnosti byly odstraněny pouze částečně, stále přetrvává např. nesystematická evaluace, zajišťování nočních služeb pouze nepedagogickými pracovníky, formální práce z PROD, nebo nezavedení elektronického informačního systému.

Silné stránky

- Nadstandardní vzájemné vztahy a atmosféra důvěry mezi všemi účastníky výchovy mají pozitivní dopad na úroveň sociálního chování dětí (3.2),
- stabilizovaný a dobře spolupracující tým pedagogických pracovníků (3.3),
- důraz na domácí přípravu do školy s cílem maximálního využití vzdělávacího potenciálu dětí (5.2).

Číselné označení odkazuje na kód kritéria v příslušné modifikaci. Znění kritéria je dostupné na adrese: kriteria.csicr.cz

Slabé stránky (oblasti ke zlepšení)

- Doporučené standardy kvality péče nejsou v některých oblastech dostatečně implementovány (2.1),
- nesystematická evaluace neumožňuje úpravu výchovných cílů a přístupů podle aktuálních potřeb umístěných dětí (2.1),
- konkrétní úkoly z PROD nejsou zohledňovány v týdenních plánech, PROD nejsou vypracovávány ve spolupráci s dětmi (4.1),
- kumulace funkce ředitele a sociálního pracovníka se odráží v nižší sociální podpoře umístěných dětí a jejich rodin (6.1),
- noční služby zajišťují pouze nepedagogičtí pracovníci, v případě nenadálých situací tak není dětem poskytnuta kvalifikovaná pedagogická podpora (1.4).

Číselné označení odkazuje na kód kritéria v příslušné modifikaci. Znění kritéria je dostupné na adrese: kriteria.csicr.cz

Doporučení pro zlepšení činnosti školského zařízení

- Zvýšit kvalitu poskytované péče systematickým zaváděním Standardů péče o děti ve školských zařízeních pro výkon ústavní a ochranné výchovy,
- nastavit účinné kontrolní mechanismy a zavést vnitřní informační systém umožňující efektivní vyhodnocování poskytované péče,
- podporovat společné umístění sourozenců do jedné rodinné skupiny,
- systematicky podporovat rozvoj kompetencí potřebných pro samostatný život po odchodu ze zařízení (finanční gramotnost, příprava jídla, občanské kompetence apod.), zřídit cvičné bydlení pro děti před plánovaným odchodem ze zařízení,
- konkrétní úkoly z PROD zohledňovat v týdenních plánech činnosti rodinných skupin, PROD i plány vypracovávat ve spolupráci s dětmi, aby mohlo dojít k větší identifikaci se stanovenými cíli,
- nastavit parametry systematické práce s rodinami umístěných dětí a zřídit samostatnou pozici sociálního pracovníka,
- zajistit pro děti pravidelnou psychologickou a etopedickou péči,
- zvýšit angažovanost dětí na chodu zařízení, zřídit spolumsprávu a podporovat její aktivní fungování,
- zvážit možnost stravování dětí ve školní jídelně základní školy, kterou navštěvují,
- umožnit pedagogickým pracovníkům přístup k supervizi výchovně vzdělávací činnosti a získávat tak zpětnou vazbu a objektivní pohled na kvalitu poskytované péče,
- pomocí cílených investic zajistit možnost bezpečného využívání venkovního areálu dětského domova, obnovit zastaralé herní prvky.

Stanovení lhůty

Česká školní inspekce v souladu s § 175 odst. 1 školského zákona ukládá řediteli školského zařízení ve lhůtě do 14 dnů od marného uplynutí lhůty pro podání připomínek k obsahu inspekční zprávy, resp. od doručení stanoviska k připomínce,

přijmout opatření k odstranění nedostatků zjištěných inspekční činností. Tyto nedostatky jsou formulovány v části slabé stránky (oblasti ke zlepšení). Ve stejné lhůtě písemně informujte Českou školní inspekci, jaká byla přijata opatření, a to prostřednictvím datové schránky (g7zais9).

Seznam dokladů, o které se inspekční zjištění opírají

1. Úplné znění zřizovací listiny příspěvkové organizace Ústeckého kraje Č. J.: 28/2001 (ze dne 11. 1. 2023)
2. Jmenovací list ředitele s účinností od 1. 8. 2012
3. Vnitřní řád dětského domova platný pro školní rok 2023/2024
4. Vnitřní řád školní jídelny s platností od 1. 1. 2018, včetně finanční normy od 1. 9. 2023 a dodatku s podpisy všech zaměstnanců
5. Organizační řád s platností od 1. 9. 2013
6. Opatření ve výchově udělená ve školním roce 2023/2024 – formuláře s udělenými výchovnými opatřeními
7. Seznámení dětí s vnitřním řádem a souhlas s kamerovým systémem (ze dne 5. 9. 2023)
8. Zápisy z pedagogické rady vedené ve školním roce 2022/2023 a 2023/2024 k termínu inspekční činnosti
9. Minimální preventivní program pro školní rok 2023/2024
10. Plán rozvoje školského zařízení v období 8/2018–8/2024
11. Roční plán výchovně vzdělávací činnosti na školní rok 2023/2024 (ze dne 4. 9. 2023)
12. Týdenní programy výchovně vzdělávacích činností vedených ve školním roce 2023/2024 k termínu inspekční činnosti – vzorek
13. Plán DVPP pro školní rok 2023/2024
14. Personální dokumentace pedagogických zaměstnanců (doklady o odborné kvalifikaci, výpisy z rejstříku trestů, doklady o psychické způsobilosti) – vzorek
15. Kniha úředních návštěv (vedená od r. 2003)
16. Kniha návštěv zákonných zástupců a osob blízkých (vedená od r. 2007)
17. Inspekční zpráva České školní inspekce č. j.: ČŠIU-652/20-U (ze dne 15. 10. 2020)

Poučení

Podle § 174 odst. 11 školského zákona může ředitel školského zařízení podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete prostřednictvím datové schránky (g7zais9), a to k rukám ředitelky inspektorátu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli a školské radě. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském zařízení, jichž se týká, a v místně příslušném inspektorátu České školní inspekce. Zároveň je inspekční zpráva zveřejněna na webových stránkách České školní inspekce a v informačním systému InspIS PORTÁL.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Mgr. Libor Janošek, školní inspektor, vedoucí inspekčního týmu

PhDr. Marina Ulbertová, školní inspektorka

Bc. Jana Sejvalová, kontrolní pracovnice

2. 4. 2024